

Asia: VN/28373/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 2 ja 3 luvun muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa HE-luonnoksen sairausvakuutuslain muuttamiseksi sisältävän useita perustavanlaatuisia ongelmia.

Myönteisenä asiana voidaan todeta HE-luonnoksen sisältävän askeleen moniammatillisuuden vahvistamiseksi yksityisissä terveystaluuissa. Moniammatillisuuden vahvistaminen on sinänsä hyvä asia. Fysioterapeutin ja suuhygienistin palvelujen sisällyttäminen sairausvakuutuksesta korvattaviin palveluihin vahvistaa moniammatillisuutta ja helpottaa potilaiden hakeutumista suoraan omaan tilanteeseen sopivan ammattilaisen palvelujen piiriin. Myös hedelmöityshoitojen palauttaminen sairausvakuutuskorvauksien piiriin on perusteltua niin eri potilasryhmien välisen yhdenvertaisuuden kuin suomalaisen väestöpolitiikan näkökulmasta. Syntyvyys on Suomessa laskenut ennätyskallisen matalaksi. Nyt tarvitaan kaikki saatavilla oleva tuki, jotta perheillä ja raskautta toivovilla henkilöillä on käytettävissä ne palvelut, joita he tarvitsevat voidakseen toteuttaa toivomansa lapsiluvun.

SAK toteaa, että hoidon ja tutkimuksen osin jopa hälyttävän pitkien jonojen purkamiseksi tarvitaan julkisen sektorin ja yksityisen sektorin yhteistyötä. Julkisella sektorilla tulee olla päävastuu palveluista, mutta Kela-korvaukset ovat yksi tapa tukea yksityisen sektorin täydentävää roolia. Kuitenkin nyt, kun hyvinvointialueilla on merkittäviä rahoitusvaikeuksia ja säästöpainetta sekä useat niistä mm. käyvät muutosneuvotteluita, voidaan kyseenalaistaa yksityisen sektorin Kela-korvauksien korottamisen käyttökelpoisuus jononpurkuvälineenä. Lisärahoituksen kanavointi yksityiselle sektorille samanaikaisesti julkisen sektorin kohtuuttoman suurien säästövaatimuksien kanssa ei ole tasapainoinen työkalu hoidon ja tutkimuksen jonojen purkamiseksi koko maassa ja kaikilla erikoisaloilla, mukaan lukien myös perusterveydenhuolto.

Mikäli kuitenkin valtioneuvosto arvioi Kela-korvauksien korottamisen olevan juuri se työkalu, jota nyt halutaan käyttää, tulee korvauksien kohdentaminen arvioida uudelleen ja HE-luonnoksen nyt sisältämä porrastettu malli muuttaa. Potilaat tietävät nykyään usein varsin hyvin sen, mille erikoisalalle heidän terveystilansa sijoittuu ja milloin erikoislääkärin vastaanotto on tarpeen. HE-luonnoksessa esitetty kaksiportainen malli edellyttäisi aina yleislääkärin lähetteen, jotta Kela-korvauksen myös erikoislääkärin vastaanotolta voisi saada. Tämä malli on jäykkä ja tuhlaa niin Kelan resursseja kuin potilaan omia rahoja. Päästäkseen korvaukseen oikeutetulle erikoislääkärin vastaanotolle ja saadakseen asiansa hoidetuksi potilaan tulisi käydä kahdesti vastaanotolla ja maksaa kaksi omavastuuta. Kela-korvauksia kertyisi turhan takia kahden käynnin edestä. Potilaan omaa ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden aikaa kuluisi hukkaan. Kelan hallinnollista työtä tehtäisiin turhaan.

Toisena vaihtoehtona olisi, että potilas hakeutuisi ilman Kela-korvausta suoraan erikoislääkärille. Tällöin hallituksen esityksen tavoite Kela-korvauksien vahvistamisesta potilaille ja kotitalouksille ei toteutuisi.

SAK esittää, että mikäli hallitus aikoo jatkaa Kela-korvauksien korottamisen toimeenpanoa jononpurkutoimena, tulisi luopua kaksiportaisuuden vaatimuksesta ja oikeuttaa korvaus myös erikoislääkärin vastaanotolta ilman erillistä lähetettä.

SAK kiinnittää huomiota myös siihen, että yksityisten terveyspalvelujen hinnat ovat olleet inflaatiota vahvemmassa nousutrendissä. Osana palvelujen kokonaishintaa ns. toimistomaksut ovat nousseet merkittävästi. Yksityisen sektorin Kela-korvauksiin pitäisi liittää elementti, joka hillitsee potilaalle maksettavaksi tulevan kokonaishinnan nousua. Tulisi myös harkita mallia, jossa korvauksiin ylipäänsä on oikeus vain silloin, jos veloitus potilaalle on kohtuullinen. Nämä korvauksiin oikeutettujen hintojen enimmäismäärät tulisi määritellä, jotta palveluntuottajilla ja ammatinharjoittajilla olisi aito kannuste tarkkailla hintojaan, hillitä hintojen nousua ja veloittaa potilaille kohtuullisen tasoisia maksuja vastaanotoilla.

Latvatalo Eveliina
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry - Työehdot-osasto
asiantuntijalääkäri Riitta Työläjärvi